

derom. Dette Ændringsforslag blev ikke vedtaget, formentlig navnlig af den Grund, at man mente, det var en for stor Mundfuld, og at man maaske lettere kunde faa det mindre Forslag, om Indførelse af Defensor, igennem, naar man ikke medtog dette større Forslag om Tilvejebringelse af en militær Appellet. Men da Sagen kom over i Landstinget, viste det sig, at selve den Mand, der var den naturlige Ordfører for Landstingets Flertal, idet han foruden at være Landstingsmand tillige er Generalauditor, fremhævede, at Mangelen af en Appellinstans var den væsentligste og afgørende Mangel paa den militære Retsplejes Omraade. Han fremhævede, at den nuværende Tilstand var i den Grad besynderlig, at man egentlig maatte sige, at den var i daarlig Overensstemmelse med Grundloven, idet den i Realiteten gjorde Kongen til Overdommer. Den væsentligste Mangel, sagde han, var Mangelen af en Appellinstans, den nuværende Ordning var ikke i god Overensstemmelse med Grundloven. Den dømmende Magt er ifølge Grundloven hos Domstolene, men i disse militære Sager er det i Virkeligheden Kongen, der fungerer som Overdommer — man kunde ogsaa sige, at det er Generalauditøren, men lige besynderligt vil det jo blive. Og om Forslaget om en Forsvarer siger han, at det kunde man godt gaa ind paa. Og Ønsket om at faa den Sag fremmet og om ogsaa at faa en Appellinstans indsat fik Tilslutning fra mange Sider, bl. a. ogsaa fra det Medlem, der talte paa Socialdemokraternes Vegne, Hr. P. Knudsen — han ønskede ogsaa en Appellinstans. Og — selvfølgelig kan man sige — sluttede det Medlem, som talte paa Venstres, særlig det Bergske Venstres, Vegne deroppe, sig til det Forslag, som her var fremkommet fra den nuværende højtærede Konseilspræsidents Side om en Appellinstans. Uagtet man saaledes skulde synes, at denne Reform i Landstinget maatte kunne have blidere Bør, blev den lagt til Side. Den gik til et Udvalg, og dette Udvalg lod ikke høre fra sig.

Det var, hvad der skete i 1893—94. Saa hvilede Sagen til 1895—96. Der blev da fremsat en Forespørgsel af den nuværende højtærede Trafikminister og et andet Medlem, daværende Folketingsmand Sigurd Bojesen, vedrørende Ændring af den militære Retspleje. Forespørgselen endte med Vedtagelsen af en Dagsorden, som gik ud paa, at man ønskede at behandle hele det omfattende Spørgsmaal paa Grundlag af Grundlovens Principper, og man frem-

hævede nogle Spørgsmaal, som man særlig ønskede fremdragne.

Derefter har der jo været nedsat en Kommission, men dens Virksomhed synes at være løbet ud i Sandet, idet man der er vendt tilbage til det Synspunkt, som ogsaa i 1851 og ligeledes i 1867 standsede en Reform af den militære Retspleje, nemlig det Synspunkt, at det er naturligt, at et Lands militære Retspleje slutter sig til den civile, og at, naar man staar overfor en omfattende Reform af den civile Retspleje, bør den militære Retspleje komme bagefter; den civile Retspleje bør angive Principperne, og dertil bør saa den militære Retsplejes Reform slutte sig. At dette i og for sig er rigtigt, kan ikke bestrides. Man kunde vel gaa til helt at omdanne den militære Retspleje for sig alene, men det ene naturlige er, at man først opbygger den civile Retspleje paa mere moderne Retsgrundsætninger og derefter lader den militære Retspleje slutte sig dertil.

Men da vi nu have set, at denne Betragtning er brugt til at standse selv det mest tiltrængte Fremskridt paa den militære Retsplejes Omraade i et Par Menneskealdere, synes jeg, det tilvisse ikke er for tidligt, at vi komme til at indtage et mere praktisk Standpunkt i denne Sag. Hvor mange Aar der vil gaa, inden den civile Retspleje er i Havn, er ikke godt at vide. Vi haabe, at det ikke skal vare meget længe, men det er en Kendsgerning, at det samme haabede man i 1851 og i 1867. Og selv om man vilde sige, at disse Analogier intet betyde, nu kan det ikke vare saa meget længe, inden Reformen kommer — det er ganske vist ogsaa min Mening —, er det dog saaledes, at selv efter at den ny Ordning af den civile Retspleje er bragt i Havn, kan der ventes at ville gaa en Del Aar, indtil man har faaet det Lovforslag færdigt om den militære Retspleje, som dertil skal knytte sig. Den højtærede Konseilspræsident oplyste forleden Dag, at i Norge var der gaaet 13 Aar mellem Reformen af den civile Retspleje — det var altsaa kun paa Strafferettens Omraade — og Reformen af den militære Retspleje. Og naar man betænker, at i Norge er der kun eet Ting, som skal blive enigt med sig selv, medens vi herhjemme have to Ting, der ere ikke saa lidt forskellige, som skulle blive enige, maa man ikke undre sig over, at man ogsaa maa regne med nogle Aar, fra den civile Retsplejeordning bliver vedtaget, indtil vi faa den militære.

Det er altsaa en sikker Ting, at der vil gaa en Del Aar, inden vi faa den fuld-